

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu**

Poznań, dnia 15 stycznia 2010 r.

**Pan
Marek Woźniak
Marszałek Województwa
Wielkopolskiego**

LPO-410-47-03/09
P/09/084

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu skontrolowała Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (zwany dalej „Urzędem”) w zakresie działań podejmowanych w związku z przygotowaniem lotniska Poznań - Krzesiny do bazowania samolotów F-16 (w okresie do 17 grudnia 2009 r.).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 23 grudnia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Marszałkowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli, pomimo stwierdzonych uchybień, pozytywnie ocenia działania Urzędu podejmowane w związku z przygotowaniem lotniska Poznań – Krzesiny do bazowania samolotów F - 16.

1. W ocenie NIK, prace nad zmianą Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego („Plan” lub „Plan zagospodarowania”), w szczególności w zakresie wprowadzenia do niego zapisów dotyczących obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań – Krzesiny („obszar ograniczonego użytkowania”) oraz strefy ochronnej wokół magazynu lotniczych środków bojowych tego lotniska (strefa ochronna), prowadzone

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

były przez kontrolowaną jednostkę zgodnie z przepisami art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,² zwanej dalej „upzp”.

Ustalenia kontroli NIK wykazały, że obowiązujący od 2001 r. Plan zagospodarowania³ nie uwzględniał zapisów dotyczących zarówno ustalonego w 2003 i 2007 r. obszaru ograniczonego użytkowania⁴ jak i strefy ochronnej, o której wprowadzenie do Planu Wojewoda Wielkopolski zwrócił się do Marszałka Województwa Wielkopolskiego w 2007 r.⁵ Prace nad zaktualizowaniem Planu zagospodarowania rozpoczęły się w 2005 r., po sporządzeniu jego okresowej oceny i podjęciu przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego („Sejmik”) uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia jego zmiany⁶. Zadania polegające na bezpośrednim sporządzaniu ww. aktualizacji realizowało Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu („WBPP”) będące wojewódzką samorządową jednostką organizacyjną, działając pod nadzorem Departamentu Infrastruktury Urzędu.

W trakcie aktualizacji Planu Marszałek Województwa Wielkopolskiego zawiadomił właściwe organy, instytucje i inne podmioty o przystąpieniu do sporządzania zmiany Planu, określając formę, miejsce i termin składania w tej sprawie wniosków, a po przeprowadzeniu ich analizy, zostały sporządzone syntezy uwarunkowań i kierunków rozwoju przestrzennego województwa. NIK nie wnosi zastrzeżeń w tym zakresie.

Po przyjęciu przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego, w dniu 22 listopada 2007 r. projektu zmiany Planu⁷ i po jego pozytywnym zaopiniowaniu przez Wojewódzką Komisję Urbanistyczno – Architektoniczną w dniu 4 września 2008 r., Marszałek Województwa Wielkopolskiego przekazał 20 października 2008 r. właściwym instytucjom, organom i innym podmiotom projekt wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, celem ich zaopiniowania. W I półroczu 2009 r. WBPP zakończyło prace aktualizacyjne związane z fazą opiniowania i uzgadniania, wprowadzając do projektu zmiany Planu odpowiednie

² Dz. U. Nr 80 poz. 717 ze zm.

³ Uchwała nr XLII/628/2001 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 listopada 2001 r.

⁴ Obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny został ustanowiony przez Wojewodę Wielkopolskiego rozporządzeniem Nr 82/03 z dnia 17 grudnia 2003 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Poznań - Krzesiny (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 200, poz. 3783) oraz rozporządzeniem Nr 40/07 z dnia 31 grudnia 2007 r. zmieniającym ww. rozporządzenie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2008 r. Nr 1, poz. 1).

⁵ Wniosek Wojewody Wielkopolskiego z dnia 14 grudnia 2007 r.

⁶ Uchwała nr XXX/491/05 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 lutego 2005 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego

⁷ Uchwała Nr 867/2007 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 22 listopada 2007 r.

korekty uwzględniające m.in. treść projektu „Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju”.

W trakcie przygotowywania przez WBPP projektu zmiany Planu, zrealizowane zostały wszystkie wnioski o uwzględnienie w jego treści zapisów dotyczących zarówno obszaru ograniczonego użytkowania⁸ jak i strefy ochronnej⁹. NIK zwraca przy tym uwagę, że informacje dotyczące strefy ochronnej (w wersji pierwotnej i skorygowanej) zostały początkowo uwzględnione jedynie w części graficznej projektu zmiany Planu, a odpowiednie zapisy w części tekstowej wprowadzono w grudniu 2009 r. Do czasu zakończenia kontroli NIK, zapisy ww. projektu dotyczące skorygowanej strefy ochronnej nie były przedmiotem opiniowania i uzgodnień. NIK zwraca uwagę, iż zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 6 upzp, projekt zmiany Planu podlega zaopiniowaniu i uzgodnieniu z właściwymi organami i instytucjami.

W toku kontroli NIK stwierdzono przypadek wydania przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego postanowienia w sprawie uzgodnienia projektu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego w Koninku (gmina Kórnik), w którym wskazano ograniczenia wynikające z istnienia strefy ochronnej, pomimo że nie została ona jeszcze formalnie ustanowiona w Planie zagospodarowania. Zgodnie z art. 39 ust. 3 pkt 7 upzp, wyznaczanie strefy ochronnej wykraczającej poza granice terenu zamkniętego następuje w planie zagospodarowania przestrzennego województwa. Następnie, ograniczenia te uwzględnia się poprzez studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W wyjaśnieniu dotyczącym przedmiotowego zagadnienia Dyrektor Departamentu Infrastruktury podał, że Zarząd Województwa przy opiniowaniu projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, nie mogąc opierać się na nieaktualnych postanowieniach Planu z 2001 r., uwzględnił posiadane informacje, które zostały wykorzystane przy jego aktualizowaniu.

Do czasu zakończenia kontroli NIK, projekt zmiany Planu nie został przedłożony Ministrowi Infrastruktury w celu stwierdzenia zgodności z koncepcją przestrzennego zagospodarowania kraju i programami rządowymi, a w konsekwencji nie został także przedstawiony do uchwalenia Sejmikowi. W związku z przewidywanym na maj 2010 r. terminem przedłożenia temu organowi do uchwalenia zaktualizowanego Planu

⁸ Wnioski: Dowódcy Sił Powietrznych z dnia 20 kwietnia 2005 r. oraz Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego z dnia 15 lipca 2005 r.

⁹ Wnioski: Wojewody Wielkopolskiego z dnia 14 grudnia 2007 r. (dot. wersji pierwotnej strefy ochronnej) oraz Dowódcy Sił Powietrznych z dnia 12 marca 2009 r. (dot. skorygowanej wersji strefy ochronnej)

zagospodarowania, NIK zwraca uwagę, że zgodnie z art. 45 upzp, zarząd województwa, powinien co najmniej raz w czasie kadencji sejmiku, dokonać przeglądu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, opracować raport o jego stanie w zakresie określonym w art. 39 ust. 3 ww. ustawy oraz sporządzić ocenę realizacji inwestycji, o których mowa w art. 39 ust. 5 tej ustawy, podlegającą zaopiniowaniu przez wojewódzką komisję urbanistyczno-architektoniczną; wyniki tego przeglądu oraz raport winny być przedstawione sejmikowi województwa.

2. Pismem z dnia 7 sierpnia 2009 r., skierowanym do Marszałka Województwa Wielkopolskiego, Dowódca Sił Powietrznych zwrócił się o wyznaczenie dla lotniska Poznań – Krzesiny przestrzeni operacyjnej przeznaczonej do katapultowania i awaryjnego zrzutu podwieszeń. Marszałek Województwa Wielkopolskiego wystąpił do wnioskodawcy o doprecyzowanie ww. wniosku, nie podejmując tym samym dalszych działań zmierzających do wpisania ww. przestrzeni w Planie zagospodarowania. NIK nie zgłasza uwag w tym zakresie.

3. Poza działaniami dotyczącymi wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania do Planu zagospodarowania, Urząd podejmował także działania w celu pozyskiwania informacji dotyczących nw. aspektów jego funkcjonowania.

Ustalenia kontroli NIK wykazały, że Urząd dwukrotnie zwracał się do Ministra Środowiska o udzielenie informacji w sprawie przeprowadzenia przez niego wstępnej kontroli¹⁰ rozporządzenia Wojewody Wielkopolskiego nr 40/07 z dnia 31 grudnia 2007 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Poznań - Krzesiny w Poznaniu¹¹. Wynikiem tych działań było udzielenie przez Ministra Środowiska informacji, w której poinformował on Marszałka Województwa Wielkopolskiego, że z dniem 1 stycznia 2008 r. Minister Środowiska przestał być organem właściwym do wstępnej kontroli ww. aktu.

W związku z decyzją Wojewody Wielkopolskiego z dnia 13 maja 2008 r. zobowiązującą Wojskowy Zarząd Infrastruktury w Poznaniu („WZI”), do prowadzenia ciągłych pomiarów poziomu hałasu w środowisku, wprowadzanego w związku z eksploatacją lotniska Poznań - Krzesiny, Urząd zwrócił się do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o informację, na jakim etapie jest postępowanie odwoławcze związane ze

¹⁰ Na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 1998 r. w sprawie trybu kontroli aktów prawa miejscowego ustanowionych przez wojewodę i organy administracji niezespółonej (Dz. U. Nr 162, poz. 1149)

¹¹ Dz. Urz. Woj. Włkp. z 2008 r. Nr 1, poz. 1

złożonym przez WZI odwołaniem od ww. decyzji. Na pismo to Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska nie udzielił odpowiedzi. Minister Środowiska w dniu 6 listopada 2009 r. wydał decyzję uchylającą ww. decyzję Wojewody Wielkopolskiego i umarzającą postępowanie.

4. W okresie objętym kontrolą NIK, Urząd prowadził działania dotyczące zgłaszanej przez mieszkańców dokuczliwości akustycznej samolotów F-16 bazujących na lotnisku Poznań – Krzesiny, polegające na zorganizowaniu dwóch spotkań z organizacjami pozarządowymi¹² rozpatrywaniu skargi mieszkańca Lubonia¹³ oraz wniosku posła na Sejm RP o nałożenie na WZI obowiązku prowadzenia stałych pomiarów poziomu hałasu wprowadzanego do środowiska¹⁴.

Urząd nie zawiadomił na piśmie autora ww. skargi o niezakończonym zgłoszonej przez niego sprawie w terminie określonym w art. 237 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹⁵ („Kpa”), co naruszało przepis art. 36 § 1 w związku z art. 237 § 4 Kpa.

5. NIK zwraca uwagę, że organy województwa wielkopolskiego nie podjęły dotychczas działań mających na celu zweryfikowanie wywiązywania się przez jednostkę wojskową użytkującą lotnisko Poznań – Krzesiny z ograniczeń dotyczących dopuszczalnych poziomów oddziaływania akustycznego, w szczególności w związku ze zgłaszaną w tym zakresie dokuczliwością samolotów F-16. W ocenie NIK, podjęcie przez Urząd działań w przedmiotowym zakresie, np. w związku z ustawowymi zadaniami Inspekcji Ochrony Środowiska¹⁶, miałyby pozytywny wpływ na rozwiązanie istniejącego problemu uciążliwości bazowania samolotów F – 16 na lotnisku Poznań – Krzesiny.

¹² Spotkanie w siedzibie Departamentu Środowiska Urzędu w dniu 27 listopada 2009 r.; spotkanie z Marszałkiem Województwa Wielkopolskiego w dniu 6 maja 2009 r.

¹³ Skarga mieszkańca Lubonia dotycząca dokuczliwości akustycznej związanej z lotami samolotów F-16 bazujących na lotnisku Poznań – Krzesiny z dnia 14 października 2008 r.

¹⁴ Wniosek posła na Sejm RP Marka Zielińskiego z dnia 27 listopada 2009 r. o nałożenie na WZI obowiązku prowadzenia stałych pomiarów poziomu hałasu wprowadzanego do środowiska w związku z funkcjonowaniem lotniska Poznań – Krzesiny

¹⁵ t.j. Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

¹⁶ Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287 ze zm.), kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska należy do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Rozważenie podjęcia działań w celu weryfikacji przestrzegania przez jednostkę wojskową użytkującą lotnisko Poznań – Krzesiny przepisów dotyczących dopuszczalnych poziomów oddziaływania akustycznego na obszarze ograniczonego użytkowania dla tego lotniska.
2. Zapewnienie dla ostatecznej wersji projektu zmiany Planu, wymaganego zakresu zaopiniowania i uzgodnienia, zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 6 upzp.
3. Wyeliminowanie uchybień dotyczących postępowań administracyjnych prowadzonych w sprawie zgłaszanych skarg.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK oczekuje przedstawienia przez Pana Marszałka, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Marszałkowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.